

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ที่ได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่กฎหมาย
กำหนด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๔.๔/๖๖๐๙ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ขอรื้อเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง สรุปความได้ว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีคำสั่งที่ ๑๒๒๑/๒๕๕๓ เรื่อง ให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชำระค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑ (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ได้รายงานผลการตรวจสอบสืบสวนโครงการจัดงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และวันแม่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ของเทศบาลตำบลผักไห่ จำนวน ๔ โครงการ สรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลผักไห่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาลตำบลผักไห่ ซึ่งมีนายพงษ์พิสิทธิ์ ศรีจันแก้ว นายกเทศมนตรีตำบลผักไห่เป็นผู้ต้องรับผิดชอบอยู่ด้วย นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จังหวัดจึงมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ตามความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๔๗ ที่วินิจฉัยว่า คำสั่งไม่รับพิจารณาอุทธรณ์เป็นคำสั่งทางปกครอง คู่กรณีย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งได้ แต่ปรากฏว่านายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์อีกครั้งหนึ่ง จังหวัดจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติว่าการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองกรณีดังกล่าวจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าจังหวัดได้แจ้งคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์เนื่องจากผู้อุทธรณ์ได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ให้นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ทราบแล้ว ตามความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๔๗ แต่ปรากฏว่านายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับอุทธรณ์อีก จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์มาเป็นครั้งที่สอง จังหวัดจะต้องปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๔๗ อีกหรือไม่อย่างไร เนื่องจากได้เปิดโอกาสให้ผู้อุทธรณ์ได้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์มาครั้งหนึ่งแล้ว และหากเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ได้อีก จะทำให้ต้องพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด กรณีเช่นนี้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนมาก่อน จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวต่อคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาปัญหาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า หลังจากที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของนายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ไว้พิจารณาเนื่องจากได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์พร้อมกับได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ทราบแล้ว นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของจังหวัดแต่ก็ยังยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์อีก จังหวัดจึงมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของนายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ที่ได้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของจังหวัดไว้พิจารณา โดยแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวด้วย ต่อมา นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของจังหวัดมาอีกครั้งหนึ่ง แต่การยื่นอุทธรณ์ครั้งนี้ได้ยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่เนื้อหาในคำอุทธรณ์มิได้โต้แย้งว่าคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร กลับโต้แย้งคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนว่าตนไม่มีส่วนต้องรับผิดชอบ จังหวัดไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติต่อคำอุทธรณ์นี้อย่างไร หากไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณาและต้องแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่งด้วยทุกครั้ง ก็จะทำให้เกิดการอุทธรณ์เรื่อยไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงได้หารือไปยังกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้หารือต่อมายังคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียวว่าการที่นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ อุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ซ้ำเป็นครั้งที่สอง จังหวัดจะต้องแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ทราบทุกครั้งไปหรือไม่ เห็นว่า การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองแม้จะเป็นสิทธิตามกฎหมายของคู่กรณีที่สามารถขอให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณาก็เป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่งที่คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งได้ตามมาตรา ๔๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามนัยความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๔๗ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้คำสั่งทางปกครองถูกโต้แย้งโดยไม่มีที่สิ้นสุดอันจะทำให้เกิดความไม่มั่นคงแน่นอนทางกฎหมาย การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจึงต้องยื่นภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วย โดยระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นระยะเวลาที่มีผลบังคับทั้งต่อคู่กรณีผู้มิสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ กล่าวคือ กรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว คู่กรณีย่อมเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่รับคำอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณา วินิจฉัยต่อไป ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๒๑๓/๒๕๕๐

^๑ มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

สำหรับกรณีที่มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติให้คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุนกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วยนั้น เพื่อให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งทางปกครองได้ทราบถึงสิทธิในการอุทธรณ์และรายละเอียดเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองให้ถูกต้อง หากเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์และรายละเอียดตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง^๓ ในคำสั่งทางปกครองในเรื่องใดไว้แล้ว หากมีการอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองในเรื่องเดียวกันและมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยอย่างเดียวกันนั้นอีก เจ้าหน้าที่ก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง^๔ ซ้ำอีก แต่อย่างไร

จากข้อเท็จจริงตามที่หาหรือมา เมื่อนายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนดให้อุทธรณ์ได้ทั้งในการอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้คดีใช้คำสั่งใหม่ทดแทนและในการอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของนายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ไว้พิจารณา นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ จึงเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ทั้งสองกรณี คำสั่งทางปกครองทั้งสองกรณีดังกล่าวจึงเป็นที่สุดในชั้นเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองแล้ว นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ จึงไม่อาจอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ทางปกครองได้อีก สำหรับการที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับ คำอุทธรณ์ของนายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ซึ่งได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของจังหวัดมาถึงสองครั้งนั้น เนื่องจากได้วินิจฉัยแล้วว่า นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ เสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ทั้งสองกรณีดังกล่าว แล้วข้างต้น และจังหวัดได้เคยแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ให้นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ทราบ มาครั้งหนึ่งแล้ว ดังนั้น จังหวัดจึงชอบที่จะปฏิเสธไม่รับคำอุทธรณ์ที่นายพงษ์พิสิทธิ์ฯ ยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ไม่รับคำอุทธรณ์มาเป็นครั้งที่สองนั้นไว้พิจารณาโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อีก แต่ให้ระบุนวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลา สำหรับยื่นคำฟ้องคดีต่อศาลปกครองไว้ในคำสั่งปฏิเสธไม่รับคำอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาแทน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๕

^๒มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ให้ระบุนกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้อยู่ออกคำสั่งระบุนวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ